ADRIAN CHIRCU

UN CRÂMPEI LATINESC ÎN STRUCTURA UNUI VERB DIN GRAIUL OLTENESC (*A BORBORÎ*). SUGESTII ETIMOLOGICE ŞI LEXICO-SEMANTICE

„[…] *cât de multe adevăruri istorice stau condensate în veşmântul limbii vorbite, în fiecare cuvânt latin moştenit, care continuă să se menţină cu vigoare, mai ales în graiurile vii, populare, ale limbii române*" (Teaha 2005, p. 8).

0. Punctul de plecare al intervenţiei noastre îl reprezintă două observaţii ale unor lingvişti români care, prin studiile lor detaliate, au evidenţiat caracterul latin de netăgăduit al limbii române, însă din perspective diferite.

0.1. Este vorba, în primul rând, despre personalitatea omagiată astăzi, şi anume Sextil Puşcariu, care, în *Limba română*. *Privire generală* (1976, p. 240), afirma că „o mulţime de cuvinte latine, păstrate în celelalte limbi romanice au dispărut în toate dialectele limbii române, fiind înlocuite prin derivate (în parte latine vulgare) sau prin cuvinte străine, mai ales slave" şi despre Teofil Teaha (2005, p.7) care consideră că, „în straturile vii ale limbii, în graiurile locale, continuă să existe numeroase cuvinte mai puţin cunoscute astăzi, dar care aparţin fondului lexical moştenit".

0.2. Din aceste două constatări, reiese că avem de-a face cu două direcţii de cercetare opuse: una care relevă romanitatea limbii române prin diferenţiere, iar cealaltă, prin asemănare. În cazul nostru, vom îmbrăţişa cea de-a doua opinie, care ni se pare adecvată pentru interpretarea faptelor de limbă circumscrise în aceste pagini.

1. Studiul atent al graiurilor româneşti ne poate ajuta adesea să înţelegem mult mai bine evoluţia unor termeni latineşti, dar şi să identificăm anumite cuvinte pierdute în negura vremurilor care nu mai sunt prezente în limba literară, dar care stau mărturie pentru continuumul romanic de odinioară. Parcurgând cu atenţie textele şi glosarele dialectale munteneşti şi olteneşti, în vederea elaborării unui studiu anterior (Chircu 2013, p. 101–113), ne-a reţinut atenţia, în *Glosar dialectal. Oltenia* (Cazacu *et alii* 1967, p. 8), un verb interesant, şi anume *a borborî* 'a face băşici, bolboroci', care ne-a determinat să-l raportăm la domeniul romanic.

1.1. Ţinând cont de semantismul acestui cuvânt, atenţia noastră se îndreaptă dintru început mai degrabă înspre lat. *bullire* decât spre o formaţie onomatopeică ivită pe tărâm românesc.

1.2. Ipoteza de la care plecăm este că acest cuvânt nu ar trebui inclus în categoria celor panromanice cu excepţia românei, aşa cum se vehiculează, în varii cazuri (Fischer 1965, p. 441–447; Sala 1980, p. 237–246; Ernout–Meillet 1932). Chiar dacă româna a făcut apel la un împrumut slav (*a clocoti*), care s-a generalizat, în

Caietele Sextil Puşcariu, II, 2015, Cluj-Napoca, p. 126–132

BDD-A22896 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:04 UTC)

graiurile din Oltenia avem, aşa cum subliniază Teofil Teaha (2005, p. 7–8), arii lexicale conservatoare, care pot facilita o înţelegere reală a unor aspecte.

1.3. În sprijinul soluţiei noastre vin şi sugestiile etimologice oferite de principalele lucrări lexicografice latineşti ori romanice consultate, care concordă şi ai căror autori avansează soluţii de interpretare etimologică ori lexico-semantică ce îndreptăţesc opţiunea noastră[1].

1.3.1. A. Ernout şi A. Meillet (1932) includ verbul *bullio, -is, -ire* în familia lexicală a lat. *bulla* ‘bulle d’air qui se forme à la surface de l’eau, puis tout objet en forme de bulle’, alături de verbul „*bullo, -as, -are* ‘bouillonner’, M. L.[2] 1386, d’où *bullatio, -onis*; les l. romanes attestent aussi **bullicare*, M. L., 1388”.

Aceştia menţionează că *bullio, -is, -ire* ‘bouillonner, bouillir’ este vechi şi des întrebuinţat şi că este „panroman, sauf roumain”, M. L. 1389. De asemenea, „*bullio* est une formation en *-io* comme la plupart des verbes qui désignent un bruit ou un cri: *glocio, grundio, uissio*, etc. C’est proprement «faire bou(l), bou(l)». De là: *ebullio*, laisser s’échapper en bouillonnant: *bullitio, -onis*; *bullescu, -is*, et même b. lat. *bullizo*”.

1.3.2. În lexiconul lui Felix Gaffiot (1967, p. 231), se precizează că, pentru a înţelege semantismul verbului lat. *bullio, -ire*, trebuie să ne raportăm la substantivul *bulla* ‘bulle d’eau’. Accepţiunile verbului în chestiune sunt diverse: „1. bouillonner, bouillir; [fig.] *bullire indignatione* Apul. M. 10, 24, être bouillant d’indignation; *demersus summa rursus non bullit in* unda Pers 3, 34. noyé en eau profonde il ne renvoie pas de bulle d’air à la surface. 2. faire bouillir”.

1.3.3. În dicţionarul său, G. Guţu (1983, p. 146), explică lat. *bullio*, în modul următor: „1. a face bulbuci, a clocoti; *cocta donec ~ desierit* CELS. fiartă până ce va înceta să clocotească; (fig.) ~ *indignatione* APUL. a clocoti de indignare, *demersus summa rursus non bullit in unda* PERS. lăsat la fund nu mai scoate bulbuci la suprafaţa apei; 2. a face să clocotească TH.PRISC.”.

1.3.4. Formele înregistrate în REW (1989) sugerează şi ele o apropiere a verbului românesc discutat în acest articol de verbul latinesc mai sus precizat. De pildă, Meyer-Lübke consideră că lat. *bullire* are, în limbile romanice, un număr important de descendenţi: „it. *bollire*, log. *buḍḍire*, engad. *bul’ir*, friaul. *buli*, frz. *bouillir*, prov. *bolir*, *bulhir*, kat. sp. *bollir*, pg. *bolir*. – Ablt.: lomb. *büi*, gen. *büğu*, ven. *boğo*, obw. *bul’* ‘das Aufsieden’, engad. *buol* ‘Quelle’ […]”.

1.3.5. O informaţie interesantă ne găsim în paginile dicţionarului (DELC) redactat de către Joan Coromines (2011), în care este explicat verbul *borbollar*, 1635 (*borbollear*; 1570): „De una forma reduplicada **bolbollar*, sacada del lat.

[1] A se vedea şi soluţiile de interpretare etimologică propuse de Marius Sala (2005, p. 18), care consideră că, „pentru ca o etimologie directă să fie corectă, trebuie să respecte două criterii fundamentale, şi anume trebuie să existe atât concordanţă fonetică, cât şi semantică între cuvântul analizat şi cel din care se presupune că acesta provine”.

[2] În situaţiile în care, în paginile lucrărilor lexicografice consultate (vezi *infra*, *Abrevieri bibliografice*), am întâlnit sigle ori abrevieri, le-am păstrat ca atare, iar pentru lămuriri suplimentare privitoare la acestea se pot consulta listele bibliografice aşezate la începutul ori la sfârşitul acestor lucrări.

BDD-A22896 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:04 UTC)

BULLARE ‘burbujear’, deriv. de BULLA ‘burbuja’. Deriv. *Borbollón*, h. 1490. *Borbolla*, 1513, ‘burbuja’. De éste, cruzado con *hervor*, viene *borbor* m. ‘burbujeo que se produce al hervir’, princ. s. XVII, de donde sale el antiguo y dialectal borborito, -ita ‘burbuja’, 1606”.

Într-un alt dicţionar etimologic, Carmen Garcia de Diego (1989) preia ideile lui Coromines, însă avansează şi ideea că „*borb, burb* (onomatopeya[3]) en muchos derivados hay una fusión con *bullire*: *borbollar, borbolla, borboll* ‘borboton’”. De asemenea, trimite la REW, sugerând că „los derivados del lat. *bullare* ‘bullir’ se añadieron a las onomatopeyas *borb, burb, barb, gorg*, formandose *borbollar*”.

1.3.6. Considerăm că, în această situaţie, nu trebuie să invocăm, precum în DELC, o contaminare cu *hervor*, deoarece o formă apropiată se regăseşte şi în alte limbi, ceea ce ar putea exclude forma contaminată. De exemplu, în al său *Dictionnaire d’ancien français*. *Moyen Âge et Renaissance*, R. Grandsaignes d’Hauterive (1947) glosează verbul *borber* v. intranz. (XIIe–XIIIe s.). „1. Barboter: *La quarrete Qui toute jour bourbe et bourbete*. (XIIIe s., Coincy) – 2. Bégayer. || Etym. Du rad. *borb*, exprimant le bouillonnement de l’eau”.

1.3.7. În dicţionarul etimologic al limbii portugheze, elaborat de către Antenos Nascentes (1932), e înregistrată forma *borbulhar*. Autorul trimite la REW şi o raportează la sp. *borbollar*: „que prende ao lat. *bullare*, lançar bolhas. A Academia Espanhola, dando a mesma origem, alude à raiz onomatopéica *bul, bur*, A. Coelho tira do tema *borbo*, que se encontra em *borbotaõ*. Cortesão tira do esp. *burbuja*, a que atribue origem céltica”.

1.3.8. O formă asemănătoare ne oferă şi Simin Palay (1963), reperată în gasconă, şi anume *bourboura, bourri* ‘bouillir à gros bouillons’.

1.3.9. C. Battisti şi G. Alessio (1950) susţin că lat. *bullire*, care are la bază substantivul *bulla*[4], este „panromanzo, ma non rumeno, sostituisce in parte fervere, di cui prende tutti i significati.”, idee anterior vehiculată şi de Matteo Bartoli (1925, p. 5–7) care consideră că româna nu a păstrat un descendent al lat. *bullire* şi că a fost preferat lat. *fervere*, mai vechi, ce caracterizează ariile laterale ale romanităţii.

1.3.10. La rândul său, cunoscut ca adept al teoriilor vehiculate de Bartoli, Sextil Puşcariu (1976, p. 212) preia ideile acestuia, precizând că „dacă dintre două faze cronologice, una se găseşte – sau se găsea – în arii laterale şi alta în arii mijlocii, faza ariilor laterale e mai veche. Exemple: Peninsula Iberică şi Dacia formează arii laterale, faţă de Catalonia, Galia Alpii retici şi Italia, care alcătuiesc arii centrale.

[3] Dacă totuşi se acceptă originea onomatopeică a acestui verb, aceasta trebuie admisă doar pentru limba latină, nu şi pentru limbile romanice, care continuă forma latinească populară.

[4] Marius Sala (1980, p. 242) precizează că lat. *bulla* a fost înlocuit cu lat. *vessica*, cel din urmă conservându-se „şi în alte limbi romanice, [fiind] selectat şi în vocabularul fundamental al sardei şi al italienei”. În „vorbarul” lui Corbea (2001), se poate observa semantismul lui *vessica*, ce cunoaşte sensuri comune cu ale lat. *bulla* (**bulla**: nastur, băşică de apă; **bullo, -is, -ire**: clocotescu; **bullo**, **-as**: clocotescu cu clocoţi, băşâci), adesea neînregistrate în dicţionarele noastre. Tot la lat. *bulla* trimit M. Bréal şi Ch. Bailly (1898): „1. bulle d’eau o d’air; 2. bulle que les jeunes nobles Romains portaient au cou; *bullio, -is, -ire*. bouillir”.

BDD-A22896 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:04 UTC)

De fapt, vedem că vechiul *fervere*[5] (port. *ferver*, span. *hervir*, rom. *fierbe*) s-a păstrat în ariile laterale, în vreme ce noul cuvânt, mai expresiv, *bullire*, e răspândit în ariile centrale (catalan *bullir*, prov. *boulhir*, fr. *bouillir*, friulan *buli*, italian central *bollire*)".

2. Pe baza verbelor excerptate din coloanele dicţionarelor şi precizate mai sus, credem că lat. *bullire* nu trebuie introdus în clasa cuvintelor latineşti care au descendenţi „panromanici cu excepţia românei". Probabil că, deja, în latina vulgară, apăruse un alt derivat (cu *u* trecut la *o*) de la lat. *bullire*, şi anume **bollire*, din care poate proveni **borbollire* sau **borborire*, după cum sugerează formele din limbile romanice şi cea din română (se poate observa şi reduplicarea silabei iniţiale: **borbollire*). Primul dintre acestea, **borbollire* ar fi trebuit să evolueze la **borbolire*, putând presupune şi o asimilare ulterioară de tipul -r-…-l- > -r- …-r-, care ar justifica forma din română. Celălalt etimon presupus, **borborire*, este mai uşor de explicat şi poate da seamă de prezenţa lui *î*, la final de cuvânt, consoana lichidă având un caracter dur (cf. rom. *urâre, a urî* < *lat. *horrire*/lat. *horrerre, horrescere*).

2.1. Din păcate, lingviştii italieni (Battisti, Alessio şi Bartoli), cărora li se alătură şi Puşcariu, nu au avut la dispoziţie mai multe informaţii, în special de ordin dialectal, care să-i ajute în demersul lor. Prezenţa lui *a borborî* în *Glosar dialectal. Oltenia* (1967, p. 8) nu face decât să confirme că româna a reuşit să-şi croiască un sistem lexico-semantic foarte bine pus la punct, păstrând, la nivel dialectal, termeni latineşti fără prea mare răspândire, dar şi inovând ori împrumutând felurite cuvinte, de-a lungul veacurilor.

2.2. Verbul în chestiune şi-a restrâns aria, fiind înlocuit cu unul de origine slavă *a clocoti* (< sl. *klokotati*, Ciorănescu 2002), care cunoaşte, astăzi, o răspândire generală. Prezenţa verbului slav în română se explică prin aceea că a intrat în limbă[6], pentru a introduce o semnificaţie suplimentară pe care nu o avea *a fierbe*, şi anume 'a fierbe cu bulbuci, cu bule', dar pe care a avut-o lat. *bullire*, al cărui descendent pare a fi *a borborî*.

2.3. Că aşa s-au petrecut lucrurile şi că verbele *a fierbe* şi *a clocoti* aveau un semantism diferit ne-o dovedeşte exemplul din Herodot, *Istorii* (1984, p. 247–248,

[5] Marius Sala (2012, p. 39) afirmă că „există, de exemplu, cuvinte care s-au păstrat numai în română şi în limbile iberoromanice, arii laterale ale Romaniei (*frumos* la noi, *hermoso* în spaniolă şi *formoso* în portugheză; *fierbe* s-a păstrat şi în spaniolă: *hervir* şi în portugheză: *ferver*)".

[6] Se pare că verbul *a clocoti* a pătruns relativ târziu în limba română şi nu era foarte răspândit, la început, căci, în majoritatea textelor din veacul al XVI-lea, nu e întâlnit: PH (*Psaltirea Hurmuzaki*), PO (*Palia de la Orăştie*), C. L. (*Liturghierul lui Coresi*), C. EV (Coresi, *Carte de învăţătură*), C.PS (Coresi, *Psaltirea slavo-română*), C. TETR (*Tetraevanghelul lui Coresi*), CB (*Codicele Bratul*), C.CAT (*Catehismul lui Coresi*)., MI (*Manuscrisul de la Ieud*), DÎ (*Documente şi însemnări româneşti din sec. XVI*), TR (*Texte româneşti din secolul al XVI-lea*). Apare în CTd (*Codicele Todorescu*). „[…] şi un'| tunéricŭ mare şi. viermi neadurmiţi | şi smoală *clocoti'ndu* ca focul spr-inşii […]" (f. 45r, p. 205) şi în CS (*Codex Sturdzanus*, 2 ocurenţe) „Atunce vor vede || toţi păcătoşii marea de focu *clocotind* şi sf(i)râindu…" (V, f. 42^{r}, p. 263) şi „Şi văzdu acolo un râu de focu şi întunerec mare şi viermi neadurmiţi şi smoală *clocotind* ca focul […]" (IV, f. 29^{r}, p. 256). E interesant faptul că în toate aceste ultime exemple verbul *a clocoti* e la gerunziu.

BDD-A22896 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:04 UTC)

f. 151[r]): „[...] atuncea, la apus, să faci uncrop, şi la meazănoapte **clocoteşte fierbând**, şi trecând miezul nopţii, să mai răceşti, păr-la zioă…” sau cel din Poveştile lui Ion Pop-Reteganul (*apud* DA/DLR 2010, p. 565): „Voiu veni, deacă le veţi mulge şi veţi **fierbe** laptele la foc, iar când a **clocoti** mai tare, te vei scălda’n el!”.

3. Observaţiile noastre etimologice ilustrează, în mare măsură, ceea ce anticipa Sextil Puşcariu, în pasajul de la începutul studiului nostru, şi anume faptul că, pe de o parte, o serie de cuvinte latineşti s-au pierdut ori au fost înlocuite cu derivate ale unor cuvinte latineşti, iar, pe de altă parte, pentru a suplini pierderile, a făcut apel la împrumuturi, în special slave.

3.1. Prezenţa verbului *a borborî* dovedeşte că, spre deosebire de alte limbi romanice, româna e altfel romanică, găsind o soluţie particulară, mai precis nu a renunţat la elementele latineşti întru totul, ci a conservat, pe alocuri, cuvinte care pot infirma sau confirma soluţii etimologice ori explicaţii diacronice propuse cu mulţi ani în urmă.

Faptele de limbă investigate confirmă, astfel, ideea avansată de către I. Fischer (2002, p. 19), care susţinea că simpla constatare că, „în limba română, nu se păstrează unii termeni şi chiar terminologia unor domenii întregi nu oferă niciun indiciu cu privire la data pierderii acestora. Nu avem, metodologic, dreptul de a atribui latinei din această regiune sărăcia lexicală […], ci numai pe cel de a presupune că pierderile s-au produs treptat, în decursul mileniului care desparte Antichitatea de primele texte româneşti”.

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE. SIGLE

LUCRĂRI ŞI STUDII DE REFERINŢĂ

Bartoli 2005 = Matteo Bartoli, *Introduzione alla neolinguistica (Principi – Scopi – Metodi)*, Genève, Leo S. Olschki Éditeur, 1925.

Chircu 2013 = Adrian Chircu, *Adverbul în graiurile dacoromâne sudice. Abordare lexico-semantică*, în Daniela Răuţu *et alii* (eds.), „*Cuvinte potrivite”. Omagiu Mariei Marin la aniversare*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2013, p. 101–113.

DA/DLR 2010 = *Dicţionarul limbii române*. Ediţie anastatică după *Dicţionarul limbii române* (DA) şi *Dicţionarul limbii române* (DLR), vol. I–XIX, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2010.

Fischer 1965 = I. Fischer, *Cuvinte panromanice absente din limba română*, în SCL, XVI, 1965, nr. 4, p. 441–447.

Fischer 2002 = I. Fischer, *Romanitatea românească*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2002.

Puşcariu 1976 = Sextil Puşcariu, *Limba română*, I. *Privire generală*. Prefaţă de G. Istrate. Note, bibliografie de Ilie Dan, Bucureşti, Editura Minerva, 1976.

Sala 1980 = Marius Sala, *„Panromanic cu excepţia României” în vocabularul fundamental al limbilor romanice actuale*, în SCL, XXXI, 1980, nr. 3, p. 237–246.

Sala 2005 = Marius Sala, *Aventurile unor cuvinte româneşti*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2005.

Sala 2012 = Marius Sala, *De la latină la română*, Bucureşti, Editura Prouniversitaria, 2012.

SCL = „Studii şi cercetări lingvistice”, Bucureşti, I, 1950 şi urm.

Teaha 2005 = Teofil Teaha, *Cuvinte latineşti moştenite în graiurile româneşti actuale*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005.

BDD-A22896 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:04 UTC)

DICŢIONARE, GLOSARE ŞI IZVOARE

Battisti–Alessio 1950 = Carlo Batttisti, Giovanni Alessio, *Dizionario etimologico italiano*, I, Firenze, G. Barbéra, 1950.

Bréal–Bailly 1898 = Michel Bréal, Antoine Bailly, *Dictionnaire étymologique latin*. Quatrième édition, Paris, Librairie Hachette, 1898.

Cazacu *et alii* 1967 = Boris Cazacu (coord.), *Glosar dialectal. Oltenia*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1967.

Ciorănescu 2002 = Alexandru Ciorănescu, *Dicţionarul etimologic al limbii române*, Bucureşti, Editura Saeculum I.O., 2002.

Corbea 2001 = Teodor Corbea, *Dictiones latinæ cum valachica interpretatione*. Ediţie de Alin-Mihai Gherman, vol. I. *Studiu introductiv, note şi text*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2001.

DELC = Joan Coromines, *Breve diccionario etimológico de la llengua castellana*. Tercera edición muy revisada y mejorada. Prólogo de José Antonio Pascual, Madrid, Editorial Gredos, 2011.

CS 1993 = *Codex Sturdzanus*. Studiu lingvistic, studiu filologic, ediţie de text şi indice de cuvinte de Gheorghe Chivu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1993.

CTd 1914 = *Două manuscripte vechi Codicele Todorescu şi Codicele Marţian*. Studiu şi transcriere de Nicolae Drăganu, Bucureşti, Librăriile Socec şi Sfetea, 1914.

De Diego 1989 = Carmen García de Diego, *Diccionario etimológico español e hispánico*, Madrid, Editorial Espasa-Calpe, 1989.

DLR 2010 = *Dicţionarul limbii române*. Ediţie anastatică, vol. I–XIX, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2010.

Ernout–Meillet 1932 = A. Ernout, A. Meillet, *Dictionnaire étymologique de la langue latine*, Paris, Éditions C. Klincksieck, 1932.

Gaffiot 1967 = Félix Gaffiot, *Le Grand Gaffiot. Dictionnaire latin-français*. Nouvelle édition revue et augmentée sous la direction de Pierre Flobert, Paris, Éditions Hachette, 1967.

Grandsaignes d'Hauterive 1947 = R. Grandsaignes d'Hauterive, *Dictionnaire d'ancien français. Moyen Âge et Renaissance*, Paris, Éditions Larousse, 1947.

Guţu 1983 = G. Guţu, *Dicţionar latin-român*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1983.

Herodot 1984 = Herodot, *Istorii*. Ediţie îngrijită de Liviu Onu şi Lucia Şapcaliu. Prefaţă, studiu filologic, note, glosar de Liviu Onu. Indice de Lucia Şapcaliu, Bucureşti, Editura Minerva, 1984.

Nascentes 1932 = Antenor Nascentes, *Dicionàrio etimológico da língua portuguesa*. Primeira e ùnica ediçao, Rio de Janeiro, Livraria Francisco Alves, 1932.

Palay *et alii* 1963 = Simin Palay, *Dictionnaire du béarnais et du gascon modernes (Bassin Aquitain): embrassant les dialectes du Béarn, de la Bigorre, du Gers, des Landes, et de la Gascogne maritime et garonnaise*. Avec la collaboration des félibres de l'escoule Gastou-Febus, Paris, Centre National de la Recherche, 1963.

REW 2009 = W. Meyer-Lûbke, *Romanisches Etymologisches Wörterbuch*. 7. unveränderte Auflage, Heidelberg, Universitätsverlag Winter, 2009.

UN BRIN DE LATIN DANS LA STRUCTURE D'UN VERBE DU PARLER D'OLTENIE (*A BORBORÎ*). SUGGESTIONS ÉTYMOLOGIQUES ET LÉXICO-SÉMANTIQUES
(*Résumé*)

Dans son intervention, l'auteur se propose de discuter d'un verbe enregistré dans les parlers de l'autre versant des Carpates, plus précisément dans celui d'Olténie. Il s'agit du verbe *a borborî* « bouillir » dont les traces doivent être certainement recherchées dans la racine du verbe latin *bullire* « bouillir ». L'analyse sera faite en prenant en compte différentes perspectives: étymologique, diachronique, comparatif et diatopique.

BDD-A22896 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:04 UTC)

Par sa démarche, l'auteur tente de démontrer que, dans ce cas-là, nous n'avons plus affaire à un mot « panroman, sauf roumain » et que la loi des aires latérales dressée par Matteo Bartoli ne se valide plus car nous sommes en présence d'un continuum roman, ce qui illustre, encore une fois, l'appartenance du roumain à la grande famille des langues romanes.

Afin de démontrer son propos, l'auteur avance des faits de langue d'origine slave qui peuvent expliquer ou justifier l'absence, de nos jours, dans la langue littéraire du verbe en question.

Cuvinte-cheie: *lexic, semantică, limba latină, limba română, limbi romanice, diacronie, verb, etimologie, dialectologie, viaţa cuvintelor.*

Mots-clés: *lexique, sémantique, le latin, le roumain, les langues romanes, diachronie, verbe, étymologie, dialectologie, la vie des mots.*

Universitatea Babeş-Bolyai
Facultatea de Litere
Cluj-Napoca, str. Horea, 31
adichircu@hotmail.com

BDD-A22896 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:52:04 UTC)